voorstel

Zwolle

Informatienota voor de Raad

Datum 19 mei 2020

Onderwerp	Financiële gevolgen Coronacrisis voor Zwolle
Versienummer	V0.1

Portefeuillehouder K. Sloots

Informant J. van Dijk
Afdeling Concernstaf
Telefoon 038 498 2664
Email J.van.Dijk@zwolle.nl

Bijlagen 1. Notitie Financiële gevolgen Coronacrisis voor Zwolle

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De notitie over de financiële gevolgen van de coronacrisis voor de gemeente Zwolle.

Datum 19 mei 2020

Toelichting op het voorstel

Inleiding
In deze notitie schetsen wij een actueel beeld en een voorlopig inzicht in de financiële gevolgen van de Coronacrisis op de begroting van de gemeente Zwolle. Ondanks de ingezette landelijke versoepeling van de maatregelen is het eind van de crisis nog niet in zicht, evenzo is er onzekerheid over de gevolgen van de verwachte economische recessie. Op veel aspecten van de gemeentelijke financiën zullen de gevolgen pas in de loop van 2020 en 2021 inzichtelijk worden. In deze notitie beschrijven wij de eerste financiële effecten zoals per half mei bij ons bekend. Hierbij maken wij onderscheid in specifieke regelingen die wij naar aanleiding van het Coronavirus hebben ingesteld aanvullend op de Rijksmaatregelen en overige gevolgen op de gemeentelijke uitgaven en gemeentelijke inkomsten. Het Rijk en de gemeenten (VNG) zijn in gesprek over de hoogte van de compensatie door het Rijk voor de door de gemeenten extra gemaakte kosten en derving van de inkomsten. In deze notitie geven wij de stand van zaken weer.

Kernboodschap
Via de ‘Notitie Financiële gevolgen Coronacrisis voor Zwolle’ wordt inzicht gegeven in de financiële impact van de crisis en de eerste stappen om te komen tot een anderhalve meter samenleving.

Consequenties
In de notitie ‘Financiële gevolgen Coronacrisis voor Zwolle’ gaan we uitvoering in op de getroffen maatregelen en de gevolgen voor de gemeentelijke begroting per begrotingsonderdeel.

Op basis van de laatst bekende informatie van het Rijk (d.d. 19 mei 2020) over de versoepeling van de maatregelen en de door ons verzamelde informatie verwachten we dat het nadeel rond de € 10 miljoen kan uitkomen. Zodra meer inzicht in de compensatie door het Rijk aan de gemeenten ontstaat, kunnen wij een betere inschatting maken. In geval de crisis langer duurt en er sprake is van een economische recessie, dan heeft dat grote gevolgen op diverse begrotingsposten. De inschatting is dan dat het nadeel richting de € 20 miljoen of hoger kan oplopen. Het zijn globale inschattingen, de komende periode zullen wij de gevolgen blijven monitoren en de Raad op gezette tijden meenemen in de actuele situatie.
Het hierboven geschetste nadeel kan tot op heden worden opgevangen binnen het beschikbare weerstandsvermogen. In de informatienota over het Actueel Financieel Perspectief kunt u het effect van de financiële gevolgen op het weerstandsvermogen lezen.

Communicatie
De financiële gevolgen zullen via een persbericht worden bekend gemaakt.

Vervolg
In september 2020 komen wij met een actualisering van deze notitie. In de tussentijd blijven wij de effecten monitoren en blijven wij de ontwikkelingen omtrent de compensatie door het Rijk met belangstelling volgen.
De gevolgen van de Coronacrisis worden zoveel mogelijk meegenomen bij de voorbereiding en behandeling van de Begroting en Beleidsrapportage in het najaar.

Openbaarheid
Openbaar.

Datum 19 mei 2020

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Ingrid Geveke

Bijlage 1. Notitie Financiële gevolgen Coronacrisis voor Zwolle
(versie d.d. 19 mei 2020)

In deze notitie schetsen wij een actueel beeld en een voorlopig inzicht in de financiële gevolgen van de Coronacrisis op de begroting van de gemeente Zwolle. Ondanks de ingezette landelijke versoepeling van de maatregelen is het eind van de crisis nog niet in zicht, evenzo de gevolgen van de verwachte economische recessie. Op veel aspecten van de gemeentelijke financiën zullen de gevolgen pas in de loop van 2020 en 2021 inzichtelijk worden. In deze notitie beschrijven wij de eerste financiële effecten zoals per half mei bij ons bekend. Hierbij maken wij onderscheid in specifieke regelingen die wij naar aanleiding van het Coronavirus hebben ingesteld aanvullend op de Rijksmaatregelen en overige gevolgen op de gemeentelijke uitgaven en gemeentelijke inkomsten. Het Rijk en de gemeenten (VNG) zijn in gesprek over de hoogte van de compensatie door het Rijk voor de door de gemeenten extra gemaakte kosten en derving van de inkomsten. In deze notitie geven wij de stand van zaken weer.
De gevolgen van de Coronacrisis worden zoveel mogelijk meegenomen bij de voorbereiding en behandeling van de Begroting/Beleidsrapportage in het najaar.

De Rijksregelingen en informatie over de Coronavirus voor ondernemers, organisatie en bewoners is te vinden via de volgende link. https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19

Specifieke regelingen College in het kader van Coronacrisis:

Uitstel van betaling
De gemeente Zwolle heeft een gemeentebrede regeling vastgesteld waardoor uitstel van betaling kan worden verleend aan ondernemers en organisaties die niet meer aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen tot 1 september 2020. Uitstel heeft formeel geen direct effect op de financiën, maar leidt wel tot hoger risico van af te boeken bedragen. GBLT heeft ook een dergelijke regeling, zij volgen hierin het Zwolse kader.

Uitstel huurbetalingen gemeentelijk vastgoed
Op 12 mei 2020 zijn er ca 20 huurders die hier gebruik van maken. Het totaalbedrag van uitstel tot en met juni loopt op tot meer dan € 1.600.000. Een eerste inschatting is dat het uitstelbedrag tot 1 september op kan lopen tot € 3.000.000. De cultuur- en sportsector hebben een groot aandeel in het uitstel. Het risico van uitstel is dat er betalingsachterstanden en invorderingsproblemen kunnen ontstaan.

Uitstel betaling lokale belastingen
Het uitstel van betalingen van lokale belastingen (ozb, rioolheffing en afvalstoffenheffing) loopt via GBLT. Tot en met 7 mei zijn 415 aanvragen tot uitstel van betaling verleend, met een totaalbedrag van € 2.400.000. Nagenoeg het hele bedrag betreft de OZB en een gering deel de rioolheffing. Hoewel eind april de vervaldatum van de betalingen lag zien we dat de aanvraag tot uitstel nog wekelijks toeneemt. Het risico van uitstel is dat er betalingsachterstanden en invorderingsproblemen kunnen ontstaan.

Overige uitstel van betalingen
De overige uitstel van betalingen bedraagt per 12 mei ca € 300.000 en betreft grotendeels de leges voor vergunningen, reclameopbrengsten en precario.
Het aanvragen van uitstel van betalingen inzake sportverenigingen loopt via het Stichting Sportservice Zwolle. Diverse verenigingen hebben uitstel van betaling aangevraagd. Totaalbedrag ca € 200.000.

- **Jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning**

De gemeente volgt het landelijke afsprakenkader tussen Rijk en VNG van 25 maart 2020 voor jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning. Hierbij is een dringend beroep op gemeenten gedaan om de financiering van de omzet van zorgaanbieders onverminderd te laten plaatsvinden, zoals die contractueel overeengekomen is dan wel een zo goed mogelijke inschatting daarvan. Deze regeling maakt het dat de zorgorganisatie geen beroep kunnen doen op de NOW regeling van het Rijk.
Verder is besloten het uitgangspunt te hanteren dat bij de vaststelling van de door de gemeente beschikte subsidies 2020 de subsidie niet zal worden gekort als voorgenomen prestaties na 1 maart 2020 niet kunnen worden gehaald vanwege de COVID-19 maatregelen en afspraken te maken met deze organisaties als dit leidt tot een financieel voordeel.
Daarnaast is besloten dat de deadline voor gesubsidieerde organisaties voor het indienen van aanvragen voor het begrotingsjaar 2021 of het indienen van de jaarverantwoording over 2019 met 3 maanden wordt opgeschoven tot uiterlijk 1 september 2020.

Het Rijk heeft aangegeven de meerkosten als gevolg van de naleving van de RIVM-richtlijnen via de gemeenten aan de aanbieders te vergoeden. Op dit moment zijn het Rijk en de VNG in gesprek om hierover duidelijke afspraken te maken. Op onze website hebben wij een contactformulier staan waar zorgaanbieders Wmo en Jeugdzorg hun (aan)vragen over meerkosten kunnen indienen. Vooralsnog blijven de aanvragen beperkt.
Maatschappelijke opvang valt ook onder de Wmo. Daarvoor zijn al wel meerkosten gemaakt, met name voor huur van hotelkamers voor dak- en thuislozen en inrichten quarantaine ruimtes bij het Leger des Heils. Er is nagenoeg geen gebruik gemaakt van de quarantaineruimte. Geschatte kosten maximaal € 100.000.

Verder heeft het kabinet besloten dat Wmo-cliënten in de maanden april en mei 2020 geen eigen bijdrage hoeven te betalen in verband met Corona. Zij ontvangen over die maanden geen factuur.
Overheid en zorgaanbieders doen er momenteel alles aan om de Wmo-ondersteuning zoals hulp bij het huishouden door te laten lopen. Dat lukt door de maatregelen rondom het coronavirus niet altijd. Daarom heeft de minister besloten om in april en mei 2020 geen eigen bijdrage voor de Wmo te innen. Hij beslist op een later tijdstip wanneer de inning van de eigen bijdrage weer wordt opgestart. De maatregel geldt **niet** voor Wmo-klanten die wonen in een instelling voor beschermd wonen of voor opvang. Voor deze voorzieningen loopt de hulp en/of ondersteuning namelijk door.
De gemeenten worden gecompenseerd voor de inkomstenderving vanwege het niet innen van de eigen bijdrage. Of sprake is van volledige compensatie moet nog blijken. Gemiddeld ontvangen wij ca € 70.000 per maand aan eigen bijdragen, exclusief beschermd wonen.

- **Doelgroepenvervoer**

Er is door het college besloten een coulanceregeling met bepaalde voorwaarden te treffen in aanvulling op het vervoerscontract tot maximaal 80% van de gebruikelijke omzet per maand onder aftrek van de gerealiseerde maandomzet. Deze regeling geldt niet voor gymvervoer. De regeling loopt van 15 maart tot 1 juli 2020 of zoveel eerder dat de coronacrisis in het doelgroepenvervoer voldoende overwonnen is. Ook voor het doelgroepenvervoer geldt dat zij geen beroep kunnen doen op de NOW regeling van het Rijk. De maatregel leidt niet tot extra kosten, integendeel verwacht wordt dat er budgetten niet volledig benut zullen worden.

- **Noodopvang van kinderen**

De doelgroep van kinderen die vanwege de maatregelen in verband met COVID-19 worden opgevangen, dus de kinderen van ouders in cruciale beroepen en vitale processen, is uitgebreid met kinderen van 0 - 18 jaar in kwetsbare situaties. Daarnaast is besloten om 24-uurs opvang (inclusief nachtopvang en

weekendopvang) voor kinderen van 0 tot 18 jaar aan te bieden. Voor deze uitbreiding geldt het Afwegingskader uitbreiding doelgroep op te vangen kinderen in verband met COVID-19 maatregelen. We verwachten (geringe) meerkosten voor noodopvang van kinderen door gastouders en kinderopvang, maar hebben thans nog geen inzicht in de hoogte van de meerkosten. Ook de ouderbijdrage van de gesubsidieerde instellingen worden tot de maximale fiscale uurtarieven voorgefinancierd als het gaat om ouders zonder kinderopvangtoeslag. Het Rijk stelt landelijk € 3 miljoen beschikbaar ter compensatie van de wegegevallen ouderbijdrage. Of dit voldoende is voor de Zwolse situatie is nog onduidelijk.

- **Zelfstandigen regeling Tozo**

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) is een van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt. En in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de coronacrisis op te vangen.
De regeling is geldend voor de periode maart tot en met mei 2020, met mogelijk voortzetting van de regeling. Momenteel wordt er op landelijk niveau gewerkt aan een tweede fase Tozo-regeling, met aangepaste (verscherpte) voorwaarden.
De uitvoering wordt gedaan door de gemeenten. De gemeenten worden gecompenseerd voor de uitkeringslasten en de uitvoeringskosten (tot week 20 ca € 300.000). De uitvoeringskosten worden vergoed op basis van een nog niet nader bekend gemaakt bedrag per genomen aanvraagbesluit.

Aantal aanvragen: tot week 20 zijn er met oog op de acute financiële situatie van zelfstandigen reeds ca 2.200 voorschotten verstrekt aan zelfstandigen die een uitkering voor levensonderhoud hebben aangevraagd. Het voorschot bedraagt eenmalig € 1.500 per maand en wordt voor drie maanden toegekend. In totaal is er per datum 13 mei voor € 9.600.000 aan voorschot uitbetaald, opgeteld voor de drie maanden, de geldigheidsduur van het besluit. Op basis van de beschikkingen over maart en april zien we dat het werkelijk uit te keren bedrag behoorlijk lager ligt. Bij de toekenning/beschikking van de uitkering worden de inkomsten van de aanvrager verrekend. Vanuit het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) hebben wij reeds een voorschot ontvangen van ruim € 11 miljoen, inclusief ca € 0,9 miljoen voor uitvoeringskosten. Naast een uitkering voor levensonderhoud kunnen zelfstandigen een beroep doen op de bedrijfskredietfaciliteit van deze regeling. Er zijn momenteel 48 aanvragen gedaan voor een bedrijfskredietfaciliteit. Deze lening kent een maximum van € 10.157 en heeft een maximale looptijd van 3 jaar, dient terugbetaald te worden en kent een rentepercentage van 2%).
De aanvragen worden momenteel nader beoordeeld. Ook de bedragen die gemoeid zijn met de kredietfaciliteit en uitvoeringskosten per besluit worden door het Rijk vergoed.

- **Verstrekken leningen**

De Raad heeft het college de bevoegdheid gegeven om onder voorwaarden leningen te verstrekken als gevolg van liquiditeitsproblemen. De bevoegdheid wordt alleen gebruikt om financiële nood als gevolg van de Coronavirus te lenigen en wordt pas toegepast als is voldaan aan de volgende voorwaarden:

- Rijksmogelijkheden gelden als voorliggende voorziening. Mochten deze nog niet operationeel zijn dan kan het college leningen verstrekken en die naderhand verrekenen met de tegemoetkoming van het rijk.
- Alleen voor bedrijven en organisaties waar de gemeente Zwolle op 1 maart 2020 een actueel contract of subsidierelatie mee heeft én die essentieel zijn voor het behoud van de sociale, maatschappelijke en zorginfrastructuur van de stad Zwolle én de dienstverlening aan onze burgers.
- Alleen voor liquiditeitsproblemen ontstaan ná 1 maart 2020 en beargumenteerd gerelateerd aan de Coronavirus.

- Waarbij de solvabiliteit 31/12/2019 aanvaardbaar was.
- De lening heeft een zeer lage rente en is niet hoger dan de overbrugging van drie maanden liquiditeitsproblemen met een maximum van €250.000,- per lening
- Na drie maanden start de aflossing. De aflossingstermijn bedraagt maximaal drie jaar.
- Het totaal uitgeleend bedrag bedraagt niet meer dan €10.000.000,--.
- Elke besluit wordt gemotiveerd vastgelegd. Mocht het college afwijken van het ambtelijk advies dan wordt dit expliciet vastgelegd.

Op dit moment is er één aanvraag toegekend met een bedrag € 35.000.

Financiële gevolgen uitgavenkant

- **Cultuur**

De impact van het coronavirus op het cultureel klimaat in Zwolle is zeer groot, op 18 maart hebben de culturele instellingen hun deuren moeten sluiten en activiteiten zijn grotendeels stilgevallen. Evenementen, concerten, voorstellingen worden waar mogelijk uitgesteld, en - als het niet anders kan – afgeblazen. Het spreekt voor zich dat hierdoor de inkomsten van culturele partners grotendeels zijn weggevallen. Inmiddels komen noodmaatregelen op gang. Zowel landelijk als lokaal kunnen culturele partners, ondernemers en werknemers in de culturele sector aanspraak maken op verschillende regelingen.
De gemeente Zwolle heeft besloten, in lijn met landelijke lijn, de geraamde subsidiebedragen aan de cultuur en evenementensector uit te betalen. Niet na te komen prestatieafspraken hebben geen gevolgen voor de subsidie.
Woensdag 15 april heeft het kabinet bekend gemaakt dat er een extra bedrag van € 300 miljoen beschikbaar is om de eerste nood in het culturele veld te lenigen. Deze regeling is nog onvoldoende vormgegeven om al precies aan te kunnen geven of en welke Zwolse instellingen hier specifiek een beroep op kunnen doen en tegen welke voorwaarden. Over deze regeling is binnen de Provincie Overijssel intensief bestuurlijk overleg met de steden Enschede, Deventer en Zwolle en GD. Criterium vanuit OCW is de steun aan instellingen die ook voor nationaal culturele infrastructuur een belang hebben en al eerder rijksfinanciering hebben ontvangen. Het is een matchingsregeling waarbij van Provincie en/of Gemeente een bijdrage van minimaal 50% wordt gevraagd. De Provincie is bereid bij te dragen uit een op te zetten noodfonds. Er is een beperkt aantal culturele instellingen die mogelijk in aanmerking komen.
Op 21 april jl. is ook duidelijk geworden dat evenementen tot 1 september 2020 niet zijn toegestaan. Daarmee vervalt het hele evenementenseizoen, ook voor Zwolle. We moeten nog in kaart brengen wat dit praktisch en financieel voor onze festival organisatoren en voor ons als gemeente betekent.
Op de korte termijn geeft het merendeel van de instellingen aan over voldoende liquide middelen te beschikken. Op de middellang termijn (na de zomer), wordt de situatie voor veel instellingen kritiek.
De financiële gevolgen voor de gemeente Zwolle zijn op dit moment nog niet concreet af te bakenen. Een eerste inventarisatie laat een schade van ruim € 1 miljoen (huurderving en overig exploitatieresultaat) tot 1 juni bij onze instellingen zien. Trekken we het door naar september dan is het nadelig resultaat ca € 2 miljoen.
In de gesprekken met het Rijk over de compensatie van extra kosten voor de gemeenten zijn de gevolgen voor de cultuursector een belangrijk aandachtspunt. Door de VNG is inmiddels een eerste inventarisatie gemaakt dat in het totale regionale cultuurveld momenteel 16 miljoen per week tekort is.

- **Sport**

Sportverenigingen zijn vanaf 16 maart gesloten. Vanaf 29 april kunnen zij hun jeugdactiviteiten weer onder voorwaarden opstarten, vanaf 11 mei mogen ook sporters boven de 18 gezamenlijk sporten. Door deze sluiting hebben verenigingen het zwaar, ook financieel. Zij lopen inkomsten mis, terwijl kosten in veel gevallen wel doorlopen. Op dit moment kunnen verenigingen gebruik maken van de landelijke steunmaatregel TOGS, (tegemoetkoming van maximaal € 4.000). Daarnaast is er ook de tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW) om werknemers door te kunnen betalen.
Begin mei heeft het kabinet besloten dat met de heropening van de sport voor de jeugd € 110 miljoen euro extra beschikbaar wordt gesteld voor sportverenigingen. Ook sportverenigingen zijn financieel geraakt door de maatregelen om het coronavirus in te dammen. Competities zijn vroegtijdig beëindigd en clubhuizen zijn gesloten. De ministerraad heeft er op voorstel van minister Van Rijn voor Medische Zorg mee ingestemd de clubs te hulp te schieten zodat zij de jeugd goed kunnen opvangen en de unieke Nederlandse infrastructuur behouden blijft. Met de insteek dat sportverenigingen straks hun deuren weer voor alle Nederlanders kunnen openen.
De 110 miljoen euro extra voor de sportsector is opgedeeld in twee delen. In de eerste plaats is 90 miljoen euro bestemd voor de sportverenigingen door de huur kwijt te schelden over de periode 1 maart tot 1 juni 2020. Hoe de gelden precies verdeeld worden is nog niet bekend, daarnaast is de eerste indruk dat de middelen niet voldoende zullen zijn om alle verenigingen te kunnen compenseren. Voor veel sportverenigingen is de huur de grootste kostenpost op de begroting. Met deze maatregel worden ruim 11.000 sportverenigingen ondersteund. Ten tweede gaat er 20 miljoen euro naar sportverenigingen met een eigen accommodatie. Deze verenigingen worden geconfronteerd met omzetverlies en doorlopende lasten en komen vaak niet in aanmerking voor de rijksbrede regelingen. Per sportvereniging gaat het om een eenmalige tegemoetkoming van maximaal 2500 euro. Zo kunnen verenigingen trainingen voor de jeugd hervatten en activiteiten opzetten voor niet-leden. Met de 110 miljoen euro komt het kabinet tegemoet aan de hoogste nood van sportverenigingen. De clubs beschikken niet over grote reserves en er wordt juist nu extra inspanning gevraagd van hen.
Naast de sportverenigingen ondervinden ook sportorganisaties zoals sporthallen en zwembaden de gevolgen van de huidige crisis. Zij ontvangen of geen huurinkomsten of geen bijdrage van bezoekers. Zoals eerder deze notitie aangegeven kunnen de verenigingen bij de gemeente uitstel van betaling aanvragen. Vanaf 16 maart zijn er voor *binnensport* geen factureringen meer gedaan door Sportservice; we verwachten op binnensport in 2020 voor ruim € 100.000 minder aan inkomsten te genereren. Voor *buitensport* (velden) zijn/ worden wél factureringen gedaan, maar hierop is door verenigingen deels uitstel van betaling gevraagd.

- **Reguliere bijstand/ armoede- minimabeleid en schulden**

De landelijke werkloosheid lijkt sterk op te lopen vanaf medio maart. Dit kan c.q. zal gevolgen hebben voor de instroom in de reguliere bijstand. Ter indicatie: een gemiddelde bijstandsuitkering kost Zwolle ca € 13.500 op jaarbasis. In principe zijn realisatiecijfers bijstand in het lopende jaar voor rekening en risico van gemeente. In het jaar daar op volgend worden de realisaties op landelijk niveau verwerkt in het macrobudget vanuit het Rijk, waardoor de kosten geheel of grotendeels gecompenseerd worden (afhankelijk van precieze verdeling via het verdeelmodel bijstand). Vanuit de VNG wordt momenteel gesproken met het Rijk om de stijging van bijstand, vanwege de omstandigheden, ook in het lopende jaar gecompenseerd te krijgen. Het is nog niet duidelijk of dit zal gebeuren.
Op dit moment zien we in Zwolle in april een stijging van 55 bijstandsgerechtigden ten opzichte van maart (waar de maanden daarvoor geen sprake was van een stijging. Het is normaal dat de bijstandscijfers vertraagd reageren op een toename van de werkloosheid. Dit hangt onder meer samen met de WW als voorliggende voorziening.

- **Armoede en schulden**

Op de middellange termijn voorziet men een armoedeval. Er is op dit moment nog geen zicht op de effecten van de crisis op het armoede- en minimabeleid en de schulddienstverlening. Wij verwachten dat de eerste effecten in de loop van het jaar zichtbaar worden. Het Rijk gaat Voedselbanken NL een subsidie verstrekken van € 4 miljoen, dit gaat buiten de gemeenten om.
Het noodfonds heeft ongeveer € 17.500 uitgegeven voor laptops, Stichting Meedoen betaald hiervan € 5.000.

- **Verbonden partijen**

Op dit moment zijn er behalve de GGD en de ROVA geen signalen die erop duiden dat de verbonden partijen veel extra kosten maken. Voor een deel is het ook nog lastig in te schatten hoe hoog de extra kosten zijn, bijvoorbeeld bij de GGD.

GGD-IJsselland
De GGD IJsselland heeft de afgelopen weken haar team van 15 medewerkers verzesvoudigd tot ongeveer 90 medewerkers. Dit was binnen de GGD mogelijk door het herschikken van werkzaamheden, ook omdat onderdelen van de reguliere werkzaamheden zijn afgeschaald. Het is mogelijk om deze capaciteit om te bouwen naar externe krachten die worden getraind om aan de slag te gaan. In de huidige opstelling kan de testcapaciteit gemakkelijk worden uitgebreid van de gemiddeld 50 testen per dag op dit moment tot 150-200 testen per dag.
De GGD bereidt zich voor op verdere opschaling na 11mei om inwoners laagdrempelig kunnen testen. In relatie tot de versoepeling van de coronamaatregelen op 6 mei 2020 heeft het kabinet aangegeven dat de GGD's sterk uitgebreid worden om in juni klaar zijn om de massale tests en het vervolgonderzoek uit te voeren. In onze regio zal naar verwachting een maximale capaciteit van 900 testen per dag nodig kunnen zijn. Deze 900 per dag is de regionale vertaling van het landelijke getal van 30.000 per dag (wat bedoeld wordt met de massale tests in de persconferentie van 6 mei).
Binnen de GGD zijn afspraken gemaakt over het dekken van de kosten. Hierover informeert het Dagelijks Bestuur het Algemeen Bestuur langs reguliere weg bij de behandeling van de bestuursrapportage in de vergadering van het Algemeen Bestuur in juni 2020. Wat betreft de verdere uitbreiding van de capaciteit van de GGD vanwege het kabinetsbesluit van 6 mei, en dan met name financiële consequenties daarvan, zijn inmiddels vragen gesteld aan het rijk. Wij zullen de Raad informeren zodra daarover meer duidelijkheid is.
Het moge duidelijk zijn dat dit een grote impact zal hebben op het resultaat en de financiële positie van de GGD. Daar onduidelijk is hoe lang deze crisis gaat duren, kan de omvang van de extra kosten nog niet goed bepaald worden. Hopelijk is dit ten tijde van de jaarrekening 2020 meer duidelijk. Wij verwachten dat het Rijk de extra kosten zal compenseren daar deze veroorzaakt worden door extra werkzaamheden die volgen uit de RIVM-maatregelen. Zeker is dit vooralsnog niet, hierover zijn nog gesprekken gaande met het Rijk. Het aandeel van Zwolle in de GGD begroting is ca 25%.

ROVA - afvalinzameling
We zien een toename bij de ingezamelde hoeveelheid afval. Zowel bij het gewone restafval en de grondstoffen die apart worden ingezameld. Het grof huishoudelijk afval is fors toegenomen en er is sprake van extra kosten vanwege illegaal gedumpt afval. De kosten van verwerking van dat afval komt direct ten laste van de gemeente. Naar verwachting leidt dat tot een tegenvaller op de afvalexploitatie in 2020.
Rond 1 juni verwacht ROVA meer zicht te hebben op de effecten (kosten en opbrengsten) van de afvalstromen. De stijging komt met name voort doordat niet meer buitenshuis voedsel wordt geconsumeerd en dat inwoners massaal hun huis opruimen. Eventuele extra kosten kunnen worden opgevangen uit de voorziening afval.

TIEM bv
Op de locatie Lingenstraat is de productie in maart 2020 nagenoeg stil komen te liggen. Vanaf mei is de productie geleidelijk aan opgestart onder de door de overheid gestelde veiligheidsvoorschriften. Verwacht wordt dat de productie niet volledig kan worden opgeschaald zodat iedereen volledig kan werken binnen de 1,5m richtlijnen. Er zal waarschijnlijk nog tot eind van het jaar in verschoven werktijden en/of shifts gewerkt blijven worden.
Bij gedetacheerden wordt het beleid van de inlener gevolgd, wat betekent dat er deels wordt gewerkt. Eind maart was ca. 50% van de gedetacheerden aan het werk. De verwachting is dat geleidelijk aan weer meer gedetacheerden aan het werk kunnen bij inleners.
De begeleiding en ontwikkeling van bijstandsgerechtigden naar werk door adviseurs Werk&Ontwikkeling is op afstand doorgegaan, voor zover mogelijk.
Ondanks dat de inkomsten van Tiem voor ca. 80% uit vaste subsidies bestaan leidt de corona-uitbraak tot forse inkomstendaling door omzetderving. De verhuuropbrengsten gebouw loopt door. Op kosten wordt beperkt bespaard omdat de meeste kosten uit vaste personeelskosten en gebouwkosten bestaan. Een eerste inschatting van het nadeel over 2020 is circa € 700.000. Verwacht wordt dat een groot deel van het nadeel wordt gecompenseerd door het Rijk. De gesprekken hierover tussen het Rijk en de VNG zijn in een ver gevorderd stadium.
De kosten kunnen nog oplopen als (niet verzekerde) klanten failliet zouden gaan en niet aan hun betaalverplichting kunnen voldoen. Vooralsnog is dit niet aan de orde.

- **Beheer en onderhoud openbare ruimte**

We zetten er op in zoveel mogelijk werk door te laten lopen, maar voor onze projecten in de openbare ruimte verwachten we al met al wel vertraging. In welke mate is nu nog lastig om aan te geven. Er wordt buiten wordt nog wel gewerkt, maar er is enige zorg over aanlevering/beschikbaarheid van materiaal, maar dit lijkt tot op heden geen knellend probleem.
Wel zien opbrengstenderving bij de parkeergelden Wythmenerplas en Kleine Veer, maar ook besparing op inzet. Zodra de recreatie weer open gesteld wordt zijn wellicht meer fysieke maatregelen nodig, zoals schoonmaak en toezicht. Ook in de wijken zien we meer inzet vanwege de Coronamaatregelen (bijvoorbeeld gele bebording en toezicht en handhaving Diezerstraat).
Met ROVA is afgesproken dat ze monitoren welke effecten corona heeft op de uitvoering van hun taken en de kosten daarvan. Vooralsnog is het beeld dat er geen sprake is van kostenverhoging of besparingen, wel van verschuiving van taken. Zo is er geen inzet voor evenementen, maar worden de betreffende medewerkers ingezet bij bijvoorbeeld het plaatsen van (drang) hekken en het plaatsen van informatieborden.
De inzet van toezicht en handhaving is tot nu toe opgevangen door herpioritering. Vanaf 1 juni gaat dat niet meer lukken. De verwachte extra kosten zijn ca € 50.000 per maand, inclusief extra kosten voor juridische ondersteuning.
In geval van calamiteiten is er voor het bereikbaar houden van de stad een Corona protocol opgesteld.

- **Voortgang projecten**

Op dit moment zijn er geen signalen dat er grote problemen ontstaan bij de uitvoering van de diverse gemeentelijke projecten. Zie ook de Rapportage over de voortgang van de grote projecten. (link) Op kleine schaal zien we wel dat ambtelijk minder inzet aan de projecten mogelijk is. Per 8 mei gaat het om ca 1.200 tot 1.300 uur. Nadeel tot nu toe € 100.000 - € 150.000.
Vanwege de Corona is een project Corona bedrijfsvoering opgestart, waarin de extra gemaakte kosten worden bijgehouden (onder andere extra uren communicatie). Kosten tot nu toe ca € 200.000.

- **Grondexploitaties**

Bij de grondexploitaties zijn thans nog geen nadelige gevolgen van de Coronacrisis te merken. Over het algemeen wordt verwacht dat de crisis en de economische recessie ook de grondexploitaties zal raken. De gevolgen zijn op dit moment niet in te schatten. Bij de grondexploitatie speelt op dit moment de stikstofproblematiek een grotere rol. Daarnaast zullen de toekomstige te openen grondexploitatie Breezicht-Noord en De Tippe leiden tot een hoger risicoprofiel.

- **Werken op afstand**

Als gevolg van de Coronacrisis moet het overgrote deel van het ambtelijk apparaat de werkzaamheden vanuit huis verrichten. Dit brengt voor de gemeente kosten met zich mee. Zo zijn er onder ander extra ICT kosten gemaakt. De ingeschatte kosten zijn ca € 100.000. De organisatie onderzoekt thans de mogelijkheden om het kantoorgebruik binnen de anderhalve meter vorm te geven. Voorlopig schatten we de extra kosten in op € 100.000 tot € 200.000. Mogelijk dat een deel opgevangen kan worden uit niet gemaakte kosten in 2020 vanwege het op afstand werken.

- **Financiering en garantstellingen**

Wij verwachten de rentekosten ten aanzien van de reguliere financiering binnen de bestaande budgetten te kunnen betalen. Vanwege minder opbrengsten en uitstel van betalingen is iets eerder dan strikt noodzakelijk geld aangetrokken voor de middellange termijn tegen gunstige rentepercentages.
De gemeente heeft diverse lopende gemeentegaranties. Op dit moment zijn er geen aanmeldingen als gevolg van Corona die een risico inhouden voor de afgegeven garantstellingen. Wel vinden er binnenkort gesprekken plaats over mogelijk verlening garantstelling PEC Zwolle.
BNG bank heeft voor enkele leningen uitstel van betaling verleend, wij staan hiervoor garant, o.a. st Kringloop Zwolle en enkele sportverenigingen. Risico om hierop aangesproken te worden is ongewijzigd ten opzichte van de jaarrekening. Voor de achtergestelde leningen bij SVN startersleningen (particulieren) is Zwolle meegegaan in de afspraak tot uitstel van betaling voor 3 maanden. Het totale leningenpakket bij de SVN is € 1,4 mln. Het risico is beperkt. Banken hebben onder NHG ook uitstel van betaling op hypotheken verleend. Risico hierop schatten wij zeer laag.

Financiële gevolgen inkomstenkant

- **Gemeentefondsuitkering en compensatie Rijk**

Het kabinet heeft aangegeven dat de extra rijksuitgaven vanwege het coronavirus buiten de werking van de trap op trap af systematiek (accres) worden gesteld. Om te zorgen voor financiële stabiliteit in het Gemeentefonds hebben het Rijk en de VNG besproken om het accres voor de rest van deze kabinetsperiode (2020 en 2021) te bevriezen. Het Rijk en de VNG zijn nog in gesprek om te kijken hoe dit het beste kan worden vormgegeven. Daarbij komt ook aan de orde hoe het accres na de ‘freeze-periode’ wordt opgepakt. Uit de Voorjaarsnota van het Rijk valt te lezen dat het Rijk de jaren na 2021 geëxtrapoleerd heeft en beleidsintensiveringen over laat aan het nieuwe kabinet. De ruimte voor het nieuwe kabinet zal mede bepaald worden door de zwaarte van de verwachte economische recessie en daar schuilt het risico voor de gemeenten in waar het gaat om de doorwerking naar het Gemeentefonds.

Compensatie extra uitgaven en derving inkomsten

Het kabinet en de VNG hebben afspraken gemaakt over het proces om te komen tot compensatie van extra uitgaven en de inkomstenderving die verband houden met de crisis. Via een ingestelde werkgroep van experts van departementen en de koepels van decentrale overheden worden de cijfers in beeld gebracht. De verwachting is dat voor het zomerreces een eerste beeld van de compensatie bekend wordt en ook duidelijkheid komt over de compensatie van de (eventuele) vervolgkosten zolang de crisis duurt. Via de link https://vng.nl/sites/default/files/2020-04/overzicht-effecten-corona-gemeenten-schematisch-

versie-23-april-2020_0.pdf krijgt u een overzicht van de onderwerpen waarover tussen het Rijk en de VNG overleg plaats over compensatie van de financiële gevolgen.

In de meicirculaire (eind mei/begin juni) worden de gemeenten geïnformeerd over (het proces van) de gesprekken over de compensatie en het omgaan met het accres. Er lijkt eind mei al een eerste tranche te worden uitgekeerd die samenhangt met de misgelopen opbrengsten tot 1 juni. En dan met name gerelateerd aan toeristen belasting en parkeerbelasting.

Een deel van de compensatie zal plaatsvinden via specifieke uitkeringen, dit zal leiden tot extra administratieve lasten en het opstellen van SiSa-verklaringen. Verder worden op rijksniveau gespreken gevoerd over de borging van rechtmatigheid en de administratieve afhandeling en vastlegging.

Naast de compensatie voor de gemeenten heeft het Rijk diverse andere regelingen getroffen waar ondernemers, zelfstandigen en andere instellingen/verenigingen een beroep op kunnen doen.

- **Gemeentelijke belastingen, leges en heffingen**

Naast het verlenen van uitstel van betalingen zien we dalende inkomsten via met name de parkeeropbrengsten, de toeristenbelasting en precariobelasting.

Parkeeropbrengsten

De parkeeropbrengsten in april zijn 20% van de normale omzet (de gemiddelde omzet per maand ligt tussen de € 800.000 en € 900.000). In maart was de opbrengst 65% van de normale omzet omdat medio maart de gevolgen van de coronacrisis intraden. Uitgaande van het scenario dat vanaf mei/juni het gebruik van de parkeergelegenheden geleidelijk aan toeneemt en in november weer op het normale niveau zit dan verwachten wij een inkomstenderving van ca € 2.600.000 (inclusief minder opbrengsten via de parkeerboetes). Elke maand dat het herstel zich later in zet geeft een aanvullende opbrengstenderving van ca € 500.000. Normaliter vindt verrekening plaats met de beschikbare parkeerreserve, bij de begroting zal worden beoordeeld of de reserve toereikend is mede in afweging van mogelijke investeringen ten laste van de reserve.
Per twee weken worden de parkeerinkomsten gemonitord waarna de prognose/ scenario zo nodig wordt bijgesteld.

Toeristenbelasting

De geraamde opbrengst uit de toeristenbelasting bedraagt € 300.000. Voorlopig schatten we in dat het effect van de crisis tot een halvering van de opbrengst zal leiden.

Precariobelasting

De precariobelasting voor horecaondernemers worden tot 1 september 2020 niet geïnd. Omdat vanwege de maatregelen een periode geen gebruik kan worden gemaakt van de uitstallingen zal er ook geen belasting worden opgelegd. De jaaromzet is € 450.000, verwacht wordt dat 25% niet kan worden geïnd.

Warenmarkten/havengelden

De marktgelden worden tot 1 september 2020 niet geïnd. We zien dat de markt tot nu toe nog steeds redelijk bezet is en verwachten dat de inkomstenderving beperkt zal zijn. Eenzelfde beeld zien we bij de havengelden.

Reclamegelden
Bij de reclamegelden zien we dat naast uitstel van betalingen ook aanvragen binnen komen tot vermindering van de verschuldigde betalingen.

- **Dividenden verbonden partijen**

De dividendopbrengsten kunnen in 2020 en 2021 onder druk staan. Dit kan er toe leiden dat de in de gemeentelijke begroting opgenomen dividend opbrengsten van onze verbonden partijen (voor zover die dividend uitkeren) afnemen. Op dit moment is alleen bekend dat de BNG de dividenduitkering uitstelt tot het najaar.

Samenvattende tabellen financiële gevolgen voor de gemeente

Tabel 1
Uitstel van betalingen en verstrekken van leningen en garanties**. Het betreft hier op dit moment nog geen kosten, maar uitgestelde ontvangsten of verstrekte leningen.** Het risico van uitstel en het verstrekken van leningen is dat er betalingsachterstanden en invorderingsproblemen kunnen ontstaan. Deze kunnen op hun beurt weer tot kosten leiden. In de tabel zijn de verleende bedragen t/m 8 mei en een globale prognose tot 1 september opgenomen. Omdat het eind van de crisis en de na-ijl effecten nog niet te voorspellen valt zullen deze bedragen later nog veranderen.

Onderwerp	**Verleende liquiditeitssteun**	**Prognose tot 1 september**
Uitstel huurbetalingen gemeentelijk vastgoed	€ 1.600.000	€ 3.000.000
Uitstel betalingen gemeentelijke belastingen	€ 2.400.000	€ 4.000.000
Overige uitstel van betalingen	€ 500.000	€ 1.000.000
Verstrekte leningen	€ 35.000	pm
Garantstellingen	pm	pm
Totaal	**€ 4.535.000**	**€ 8.000.000 + pm posten**

Tabel 2
Uitgavenposten waarbij sprake is van **meerkosten of te verwachten meerkosten**. De hoogte van de meeste posten is thans nog onduidelijk, onder andere omdat de kosten gemaakt worden bij de gelieerde instellingen en organisaties en het nog te vroeg is om inzicht in de kosten te krijgen. We verwachten de komende maanden meer zicht te krijgen op de kostenontwikkelingen. Omdat het eind van de crisis en de na-ijl effecten nog niet te voorspellen valt zullen deze bedragen later nog veranderen. Het rijk heeft aangegeven de directe meerkosten in verband met de RIVM maatregelen te compenseren, daarnaast zijn het Rijk en de VNG in overleg om ook compensatie voor de indirecte kosten af te spreken. Volledige compensatie achten we niet waarschijnlijk. Mogelijk ontstaat er eind mei / begin juni meer inzicht op het proces tot compensatie.

Onderwerp	**Bedrag**
Jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning (vergoeding Rijk)	Pm
Doelgroepenvervoer	Mogelijk klein voordeel
Noodopvang kinderen (vergoeding vanuit Rijk)	€ 0 tot 100.000
Zelfstandigen regeling TOZO (vergoeding vanuit Rijk)	0
Cultuur (o.a. risico huurverplichtingen en inkomstenderving)	€ 2.000.000 tot € 3.000.000
Sport (o.a. risico huurverplichting en inkomstenderving)	€ 1.500.000 tot € 2.000.000

Reguliere bijstand	Pm
Armoede en schulden	Pm
GGD (risico op forse overschrijding, wel compensatie Rijk)	Pm
ROVA	Per saldo nul
Beheer en onderhoud openbare ruimte	€ 200.000 tot € 400.000
TIEM bv	Pm
Voorgang projecten	€ 300.000 tot € 500.000
Grondexploitaties	Pm
Werken op afstand	€ 100.000 tot € 300.000
Risico oninbaarheid van de gemeentelijke belastingen (stel 20%)	€ 500.000 tot € 800.000
Totaal	**€ 4.600.000 tot € 7.100.000 + pm posten**

Tabel 3
Inkomstenposten waarbij sprake is van **opbrengstderving**. De hoogte van de meeste posten is thans nog onduidelijk, omdat het eind van de crisis en de na-ijl effecten nog niet te voorspellen valt zullen deze bedragen later nog veranderen. Ook over de derving van de inkomsten vindt overleg tussen het Rijk en de VNG plaats omtrent compensatie.

Onderwerp	**Bedrag**
Gemeentefondsuitkering	Pm
Parkeeropbrengsten	€ 2.600.000 tot € 3.500.000
Toeristenbelasting	€ 100.000 tot € 200.000
Precariobelasting	€ 100.000 tot € 150.000
Warenmarkten/havengelden	Pm
Reclamegelden	Pm
Dividenden	Pm
Mogelijke compensatie door het Rijk	Pm
Totaal	**€ 2.800.000 tot € 3.850.000 + pm posten**

Op basis van de laatst bekende informatie van het Rijk (d.d. 19 mei 2020) over de versoepeling van de maatregelen en de door ons verzamelde informatie verwachten we dat het nadeel rond de € 10 miljoen kan uitkomen. Zodra duidelijk wordt welke posten voor welk bedrag voor compensatie door het Rijk in aanmerking komen dan kunnen we een betere inschatting maken. In geval de crisis langer duurt en de economische recessie heeft grote gevolgen op diverse begrotingsposten dan is de inschatting dat het nadeel richting de € 20 miljoen zal gaan of verder. Het zijn globale inschattingen, de komende periode zullen wij de gevolgen blijven monitoren en de Raad op gezette tijden meenemen in de actuele situatie. Het geschetste nadeel kunnen wij opvangen binnen het beschikbare weerstandsvermogen.